

De câte ori venea călare pe iapa ei albă la București, unde avea conturi destul de substanțiale la câteva bănci, apariția ei stârnea o adevărată senzație printre plimbăreții de pe Calea Victoriei. Ținându-se dreaptă în șa, îmbrăcată în portul nostru tradițional țărănesc și cu flinta cumpănindu-se la oblânc, bunica părea un personaj de poveste, ce se uită de sus, cu măreția unei adevărate regine, la toți acești pierde-vară, care îi aruncau niște priviri uluite și totodată admirative.

La nimeni nu ținea mai mult, poate nici la copiii ei, această femeie bărbătoasă și oarecum înfricoșătoare decât la iapa ei, pe care o botezase Rodica și de care se îngrijea ca de ochii din cap.

Iar atunci când Rodica a fost omorâtă și batjocorită de niște țigani, bunica și-a făcut dreptate într-un chip atât de cumplit încât numele ei a ajuns să fie rostit pe ulițele satului cu o teamă aproape superstițioasă.

Iată din ce fel de oameni mă trag și iată de ce răzbunarea morții lui Barbu Cernegură se găsește pe mâinile cele mai bune.

Ca și bunica, am o repulsie nativă față de orice act necinstit și cred că Dumnezeu a vrut să facă din mine un împărțitor de dreptate.

Nu mă mai gândesc nici la urechile mele caraghioase, care se potrivesc atât de puțin cu sarcina pe care mi-am asumat-o, nici la firea mea obedientă, capabilă uneori de mici lașități. Desigur, n-am nici pe departe înfățișarea unui erou, dar eu nu-mi propun să fiu un erou, ci doar un umil slujbaş al justiției. Iar pentru a face dreptate nu mă voi da în lături de la nimic, așa cum nici bunica nu s-a dat în lături de la nimic.

Parcă o văd, turbată de mânie și indignare, lângă cadavrul oribil mutilat al Rodicăi, pe care l-a descoperit într-o dimineță zăcând în fundul grajdului, într-o băltoacă mare de sânge. Cineva crăpase cu toporul capul frumos al iepei, îi spintecase pântecul, lăsându-i măruntaiele la vedere și o mânjise cu tot felul de murdării.

Bănuielile bunicii s-au îndreptat de la bun început asupra Surdului, capul unei numeroase familii de neam țigănesc care se așezase în marginea satului, unde își încropise o fierărie, deși trăia mai mult din furțișag și cerșetorie. Țigăncile și puradeii mergeau la cerșit la Ploiești, iar cei cinci feciori ai Surdului băgaseră frica în sătenii mai slabi de înger, cărora le prădau fără rușine gospodăriile,

amenințându-i că le vor arde casele și le vor omorî animalele dacă vor fi reclamați autorităților.

Cu puțin timp înainte de uciderea iepei, bunica prinsese în livada ei bogată de pruni un balaoacheș de puradel, venit mai mult să strice decât să prade, căci prunele încă nici măcar nu se copseseră și-l bătuse cu cravașa până la sânge. Și nu pentru că-i părea rău după cele câteva prune verzi, pe care țigănușul apucase să și le îndese în sân, ci pentru că firea ei cinstită și aprigă nu îngăduia nici cea mai mică silnicie sau nedreptate.

După această întâmplare, Surdul a fost auzit rostind vorbe grele de amenințare la adresa bunicii. Iar la scurt timp Rodica a fost omorâtă cu o cruzime și cu o sălbăticie de care nu putea fi capabil decât sufletul hâd al acestui neam de tâlhari. Dar bunica nu se lăsa călcată ușor în picioare și și-a căutat dreptatea până în pânzele albe.

N-a găsit-o la curțile judecătorești unde și-a înfățișat pricina mai întâi, căci Surdul (care nu ducea lipsă de bani) își tocmise niște avocați iscușiți, iar samavolnicia n-a putut fi niciodată pe deplin dovedită. Și atunci bunica s-a hotărât s-o facă de una singură: flinta sa haiducească l-a doborât fără milă pe cel mai falnic și mai frumos dintre feciorii Surdulului drept plată pentru moartea Rodicăi.

A fost târâtă prin tribunale, judecată și achitată în cele din urmă, cu voia lui Dumnezeu și prin bunăvoința judecătorilor, care s-au lăsat impresionați de dârzenia și de spiritul ei de dreptate.

S-a întors biruitoare în gospodăria ei cu șase copii, fără să se mai teamă de răzbunarea ștrarilor, alungați de sătenii care îi ținuseră cu toți parte bunicii și au dat, prin mărturiile lor, o mână de ajutor la sentința judecătorilor.

Devenise aproape un fel de stăpână a satului, nimeni nu mai ieșea din cuvântul ei și nimeni nu mai îndrăznea să i se împotrivească.

Deodată observăm că MK rămâne cu privirea ținută în gol, scapă stiloul din mână, iar fața lui e contorsionată de o strâmbătură oribilă, pe care pare-mi-se că am mai întâlnit-o prin paginile acestei istorii.

Degetele între care ținuse stiloul continuă să se miște ușor, trasând parcă în aer un soi de semnale misterioase, în timp ce dintre buzele sale

se prelinge un firicel de salivă subțire. Îi putem vedea și dinții, destul de galbeni și de neîngrijiiți, dar foarte puternici, mai mult dinții unui dulău decât dinții unui împărațitor de dreptate, iar urechile lui s-au înroșit din nou foarte tare, exact ca la masa de pomenire a lui Barbu Cernegură.

E clar că polițistului i s-a făcut rău, cât despre pricina acestui rău, nu știm, nu ne putem pronunța, dar s-ar putea să fie vorba de o criză de epilepsie.

Exact asta ne mai lipsea din urzeala romanului nostru: o criză de epilepsie.

Dar ce vreți? Nimeni, nici măcar un născocitor de istorii nu poate fi mereu la curent cu toate secretele personajelor sale.

Ieri mi-a fost puțin rău, dar asta nu m-a împiedicat să-mi respect promisiunea și să trec pe la vizuina Șuriului, care susține că numai aici putem vorbi într-o siguranță deplină despre proiectele noastre și ține morțiș să mă ospăteze.

Omul de încredere al lui Barbu locuiește undeva în marginea Ferentariilor. O casă curățică, o curte plină de meri și de vișini, prin care zburdau vreo cinci sau șase puradei murdare și mucoși. Când am împins porțița, o cotarlă lăptoasă a început să mă latre cu furie și era cât pe ce să mă apuce de-un crac al pantalonilor. M-au salvat puradeii, care au început să arunce cu pietre în javră și s-o potopească cu cele mai grozave înjurături. Auzind gălăgia, și-a făcut apariția și stăpânul gospodăriei, care s-a grăbit să mă poftască în casă, spunându-mi, cu o voce mieroasă, cât se simte de onorat pentru că i-am acceptat invitația. Nu uită de asemenea să adauge că și domnu' Cernegură obișnuia să mai treacă pe-aici, la o stacană de vin și la o oală zdravănă de sarmale.

Șuriul e un țigan de soi mai aparte, cu apucături boieroase, care se poartă mereu îngrijit și curat și încearcă să imite manierele domnilor de la Capșa, unde nu se sfiește să intre și să soarbă pe îndelete o ceașcă de mazăgran. Se trage din neamul vestitului lăutar Angheluș, care a dat țării câțiva muzicanți de renume, ce le țin lecții studenților de la Conservator și dau concerte la Ateneu. Șuriul însuși posedă o voce dumnezeiască, o voce care l-ar fi putut face să urce pe scenă și să devină unul dintre idoliștii șantanurilor bucureștene,

dacă amicul lui Barbu n-ar fi luat-o pe căi greșite și lăaturalnice încă din fragedă tinerețe. Nu devenise o stea a muzicii lăutărești, dar devenise în schimb unul din capii mediilor interlope, respectat pentru mintea lui ascuțită, care îl scosese din multe încurcături, și temut, pentru că îi sărea repede țandără și pune a fără șovăială mâna pe șiș atunci când se simțea cu fudulia rănită. Acuzat de omor, reușise în două rânduri să se dovedească în legitimă apărare și să scape cu obrazul curat, spre supărarea colegilor mei de la Prefectură, care l-ar fi dorit închis la ocnă pentru cel puțin douăzeci de ani. Îl anchetasem și eu, într-o afacere cu niște bijuterii și, deși vinovăția lui mi se părea neîndoielnică, a trebuit să clasez dosarul din lipsă de probe, căci Șuriul știe să nu lase urme și e la fel de hârșit în dreptul penal ca și cel mai dibaci avocat.

Acesta este așadar omul pe care l-am ales să-mi servească drept principal aliat în ancheta asupra morții lui Barbu Cernegură.

Așa cum mă așteptam, n-a izbutit să dea de urma medalionului.

Acum stăm amândoi la masă într-o sufragerie joasă, dar încă-pătoare și mobilată destul de pretențios. Încerc să-l pun la curent pe Șuriu cu câteva din noile mele planuri, iar acesta mă ascultă în liniște, apoi binevoiește să-mi spună că, după părerea lui, ne băgăm într-o mare primejdie și începe să-mi recite câteva articole din Codul penal, pe care bănuiesc că îl știe pe dinafară.

Plicul bine burdușit cu bancnote (sunt acolo aproape toate economiile mele de o viață), pe care încep tacticos să le număr sub nasul Șuriului pentru a le vârî apoi înapoi în buzunarul sacoului își face însă efectul scontat: gazda îmi spune că de dragul lui domnu' Cernegură e gata să se ia la harță și cu poliția și cu Parchetul și că, dacă așa va fi voia lui Dumnezeu, poate vom izbândi.

Între timp, o țigancă borțoasă a așezat pe masă o carafă cu vin și două pahare foarte curate, pe care Șuriul le examinează minuțios, apoi îi poruncește femeii să aducă și niște gustări: nișică brânză, nișel batog, nișel salam uscat de Sibiu, de la Întreprinderea lui Filippo Dozzi.

E fudul țiganul nu glumă și vrea, fără doar și poate, să mă impresioneze!

Vinul în schimb e un vin de țară cam acrișor, defel potrivit la gustările astea domnești.

Ciocnim un pahar în amintirea lui Barbu Cernegură, apoi Șuriul se uită galeș la mine, se scarpină în cap îndelung și îmi spune cu vocea lui – numai lapte și miere – că pentru a duce treaba la bun sfârșit are nevoie de un acot. Nu venisem aici ca să mă toc-mesc și, deși mă îngrozește ideea că viața lui Barbu poate fi socotită în bani, bag fără ezitare mâna în buzunar. Iar o treime din teancul meu grosuț de bancnote dispare în buzunarul pântecos al Șuriului ca într-un sac fără fund.

Gospodina a adus și un castron uriaș cu icre de știucă.

Acum, că ne-am încheiat socoteala negustorească – îmi susură blajin în ureche glasul Șuriului – să mâncăm și să bem că – slavă Domnului! – este de unde.

Mai deșertăm două pahare de vin, pe urmă ne repezim amândoi la castronul cu icre.

N-am fost niciodată un mâncăcios, pot să rezist o zi întreagă cu o bucată de brânză și un pumn de măslina, dar de data asta vinul Șuriului mi-a stârnit o poftă de mâncare teribilă.

Mânânc icre de știucă hulpav, pe nemestecate, cu lingura și la fel de hulpavă se arată și gazda, care a uitat de bunele maniere, s-a înroșit tare la față, e learcă de transpirație, iar fălcile sale masive se mișcă întruna, sacadat și greoi, de parcă ar fi conectate la un motor. Slobozim amândoi aproape în același timp din fundul măruntaielor o râgâitură cu damf de ceapă și vin acrișor. Apoi mestecăm mai departe temeinic, mustața neagră și groasă a Șuriului e mânăjită toată cu icre și și-o șterge din când în când neglijent cu dosul palmei lui mari de borfaș, în timp ce eu caut din ochi în zadar un șervet, căci mustața mea se dovedește la fel de îngălată și lipicioasă ca și aceea a gazdei.

În sfârșit, castronul e gol, răsuflăm ușurați și ne uităm puțin stânjeniți unul la altul. Pe urmă Șuriul se șterge iarăși la gură cu un colț al feței de masă și începe să fredoneze în șoaptă:

*Inel, inel de aur
Cu piatră scumpă la mijloc.
Io te-am iubit, copilo,
Da' n-am avut noroc!*

După icre, a venit rândul unei tigăi imense de tochitură, care miroase nespus de plăcut și îmi stârnește din nou apetitul.

Mâncăm direct din tigaie (farfuriile-s un moft, ce rost mai au farfuriile?), tăvălind prin sosul gras hartane din mămăliga aburindă și aurie, pe care țiganca tocmai a așezat-o în mijlocul mesei. Cred că niciodată până atunci nu mai simțisem o foame atât de cumplită, de parcă odată cu dorința de a-i pedepsi pe ucigașii lui Barbu m-aș fi pricopsit și cu pofta lui de mâncare nesățioasă. Mestec spornic bucățile fragede de carne și măruntaie, stropindu-le din belșug cu vinul Șuriului, ca și cum m-aș înfrupta din carnea și din sângele celor ce-mi omorăseră tovarășul din copilărie și am sentimentul că aceasta este de fapt adevărata masă de pomenire a lui Barbu Cernegură.

Și se mai aduce mâncare!

Momițe, măduvioară și fudulii! O oală cu sarmale de purcel fragede pe care le tăvălim prin smântână! Un piept fălos de curcan, ce miroase discret a rom, a nucă și scorțișoară! Iar la sfârșit borșul acru și ardeiat de potroace, ungându-ne măruntaiele ca o alifie!

În fine, îmi simt burdihanul sătul și o toropeală ușoară mi se răspândește în mădulare. Nici nu știu când am trecut la coniac și cafele și când a apărut pe masă sticla de Courvoisier, din care gazda îmi toarnă cu dărnicie-n cafea. Apoi se scoală de la masă, vine la mine, mă cuprinde pe după umeri și începe să fredoneze din nou, cu fața scăldată în lacrimi:

*Cruce albă de mesteacăn,
Răsărită sus, pe creste,
Cine-ți știe azi povestea,
Cruce fără de poveste?*

Și în timp ce MK și Șuriul beau și cântă, cântă și beau, pe cerul Bucureștiului încep să strălucească niște stelute firave, iar gospodina aprinde lampa cu gaz. Pe urmă, și mai târziu, când cei doi zac cu capul pe masă, doborâți de mâncare și băutură, pe străzile orașului apare de undeva, nevăzut de agenții de poliție și de jandarmi, un armăsar alb.

Nu-l vede nici maiorul german, înconjurat ca de obicei de umbrele întunecate ale Nibelungilor, nici măcar femeia cu păr cânepiu și fața